

EDEBİYAT VE TÜRK LÜK

Prof. Dr. Vahit TÜRK*

TÜRKİZ bu sayısında edebiyatımızın önde gelen bazı isimlerinin birtakım özel yönlerini değerlendiren yazıların yanında aydın kavramının tartışıldığı bir yazı ile tasavvuf ve Kosova'da basın yayınıla ilgili birer yazıya yer veriyor.

Ali Şir Nevâyî, bütün Türk kültür hayatı için son derece değerli ve yazdıkları ve yaptıklarıyla bütün insanlığa örnek gösterebileceğimiz, yaşadığı devir ve topluma göre çok ileri düşüncelere sahip, itiraz edebilen, muhakeme yeteneği olan, içinde yaşadığı ve mensup olduğu toplumun dertleriyle dertlenmiş bir ülkücü aydındır. Bu büyük aydın; mensup olduğu milletin değerleriyle çatışmamış, o değerleri sevmiş ve benimseyip hayatında da yaşamış, ancak körü körüne itaati değil, düşünmeyi, kurmayı, eğitmeyi, bilgisini paylaşmayı, yeri geldiğinde itiraz etmeyi becerebilmiş, yani aydın olmanın bütün şartlarını ve gereklerini yerine getirmiştir. Otuz civarında eser yazıp Türkçeyi ilmik ilmik işlemenin yanında yüzlerce hayır eseri yaptıran, devlette yüksek mevkilerde halkına hizmet eden, kendi yaptırdığı medresede eğitim faaliyetlerinin yürütülebilmesi için bütün şartları hazırlayan Nevâyî'yi elbette bir dergi yazısında değerlendirmek mümkün değildir. Dr. Nursel Özdarendeli yazısında bu büyük ülkücünün eserlerine yansıyan Türk kavramını değerlendirdi.

Yine bütün Türk edebiyatının büyük isimlerinden biri ve;

Ne yanar kimse bana âteş-i dilden özge

Ne açar kimse kapım bâd-ı sabâdan gayri

beytiyle yalnızlık duygusunu bütün dünya edebiyatına örnek olacak bir şekilde ifade eden Güney Türklüğünün âşık ve mahzun şairi Fuzûlî'nin aşkı, Dr. Ali İhsan Öbek tarafından kaleme alındı.

Bir başka büyük ülkücü Ziya Gökalp'in İstanbul'un işgalini müteakip yaşadığı Malta sürgünü boyunca eşine ve çocuklarına yazmış olduğu 570 mektubun değerlendirilmesi, Dr. Saadettin Yıldız'ın konuya olan derin vukufu, güzel Türkçesi ve akıcı üslubuyla sizlere sunuldu.

Ziya Gökalp; özel hayatı çok bilinmeyen, hatta kendisini milletine adanmış pek çok ülkücüde olduğu gibi, özel hayatı, şahsına ve ailesine ait dertleri olmaz zannedilen insanlardandır. Bazı insanlar kendilerine Allah'ın bağışladığı kısacık hayatı başkaları için harcarlar ki biz bu insanlara ülkücü diyoruz. Bir milletin

* İstanbul Kültür Üniversitesi Öğretim Üyesi.

bütün yükünü sırtlanmış ve ömür boyu bir fikrin ıstırabını yaşamış olan bu büyük insanların özel hayatlarından bahsetmeleri, toplum tarafından çoğunlukla onların zaafı gibi algılanmaktadır. Bu mektuplarda her sıradan insan gibi duygulara sahip olan, çocuklarına ve eşine dair endişeler taşıyan Ziya Gökalp'i görüyoruz. Yine bu mektuplarda; bazen kasıtlı, bazen da ahmaklık eseri olarak imanına dair olumsuz sözler söylendiğini bildiğimiz bu büyük ülkücünün nasıl bir imana sahip olduğuna şahit oluyoruz.

Dr. Yüksel Topaloğlu; yine büyük bir iman ve ülkü sahibi, kişilik abidesi Mehmet Akif'in Türk edebiyatı tarihi kitaplarına nasıl yansıdığıнын izini sürdü ve insanların olayları, kişileri kendi baktıkları pencereden nasıl da farklı değerlendirebileceklerinin örneklerini gösterdi. Gerçekte tek Akif varken bu yazıda pek çok Akif karşımıza çıktı. Bu Akiflerden çoğunun gerçek Akif'e benzemediğini, herkesin kendine göre bir Akif resmi çizmiş olduğunu gördük.

Kırım'ın gözü ve kalemi yaşlı yaşayıp öylece de göçen büyük yazarı Cengiz Dağcı, İsa Kocakaplan tarafından değerlendirildi.

Dr. Yücel Öztürk; aydın kavramını değerlendirip milliyetçi Türk aydınının olaylar ve olgular karşısındaki tavrı üzerinde durdu ve tekrar tekrar okunması gereken bir yazı ortaya çıktı.

Dr. Ömür Ceylan; Türk kültür hayatının derinliklerine nüfuz etmiş olan tasavvufu ve çağdaş edebiyatımıza kadar gelen yansımalarını bir bilim ve edebiyat adamı olarak Tasavvuf ve Türk Şiir Dilinde "Derin Yapı" başlığı altında değerlendirdi.

Dr. Cevdet Şanlı ve öğrencileri de Balkan Türklüğünün "uç"u diyebileceğimiz Kosova'nın Türkçe basın ve yayın hayatını değerlendirdiler...